

بندها نمیشود رأی داد
رئیس - اولاً حق ندارد به دلیل اخطار را
 برسد زیرا در هیچ جای نظامنامه نوشته نشده است
 ثانیاً يك قرار دادی که از اول دادیم که از آن روز
 رفتار کنیم چون شما اصرار داشتید از آن رویه
 برگردیم و بازگشتن از آن رویه خودش موجب اختلال
 مجلس میشد این بود که اخطار کردم و حالا چون
 اطاعت کردید آن اخطار را در حق شما ابقاء
 نمی کنم .
 (مجلس یکساعت و نیم از شب ختم شد)

جلسه ۱۳۰۹

صورت مشروح جلسه یوم پنجشنبه

بیست و پنجم شهر شوال ۳۲۹

نایب رئیس - (آقای میرزا مرتضی قلیخان)
 سه ساعت و چهار و پنج دقیقه قبل از غروب بکرسی
 ریاست جلوس نمود پس از يك ربع جلسه رسماً
 تشکیل یافت .

(آقا میرزا رضاخان نائینی صورت جلسه یوم
 قبل قرائت کردند آسامی غائبین جلسه قبل در ضمن
 صورت مجلس ترتیب ذیل قرائت شد)

غائبین بدون اجازه . دهخدا . آقا سید محمد
 باقر ادیب - آقا یانیکه از وقت مقرر تغلف نمودند
 شاهزاده سلیمان میرزا . دکتر اسمعیل خان هریک
 یکساعت و بیست و پنج دقیقه . ناصر الاسلام ۴۵
 دقیقه . طباطبائی يك ساعت متین السلطنه ۳۵ دقیقه
نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی
 هست ؟

بهبخت - اصلاحی که بنده پیشنهاد کرده
 بودم راجع بود برمسکن بختیاری یعنی در واقع
 راجع بدو فقره بود یکی راجع بود بنده که دو نفر
 بود و یکی هم راجع بر مرکز انتخابات بود و دیگر
 آنکه عده ملل متنوعه اصلاحی پیشنهاد کردم در
 مرکز انتخاباتشان و قنابل توجه نشد و اینجا قید
 نشده است .

نایب رئیس - اصلاح میشود .

لواءالدوله - بنده در خصوص پیشنهاد ایل
 پشتکوه عرض این بود که باسم ایل پشتکوه نوشته
 شود یعنی يك نماینده بایل پشتکوه داده والا
 میدانستم پشت کوه نماینده دارد مقصود عده من
 بعنوان اهدیت بود دیگر آنکه بنده از آقایان
 تند نویسا امتنان دارم ولی طوری نباشد که بهانه

بدست روزنامه مجلس بیفتد که نوشته است بنده گفته
 ام از چهار مجال تاخوانسار نیم فرسخ است بنده گفتم
 از فرین تاخوانسار نیم فرسخ یاسه ربع فرسخ است
مدرس - پیشنهاد آقای میرزا یانس این
 بود که ارامنه شرکت کنند در انتخابات با مسلمین و این
 طوری نوشته شده است که برخلافش فهمیده میشود .

نایب رئیس - موافق پیشنهاد اصلاح
 میشود موادی که از قانون انتخاب رجوع شده بود
 بکمسیون بعضی از آن مواد برگشته است از کمسیون
 قرائت میشود (بمبارت ذیل قرائت شد)

کمسیون انتخابات در موادی که بضمیمه پیشنهاد
 های چند از طرف آقایان نمایندگان ارجاع بکمسیون
 شده بود در چندین جلسه مذاکرات بعمل آورده

نتیجه را از قرار ذیل باطلاع مجلس شورای ملی
 میرساند در ماده سوم از طرف شاهزاده سلیمان میرزا
 پیشنهاد شده بود که شرط علاقه و عایدی از شرایط
 انتخاب کنندگان حذف شود کمسیون با اکثریت این
 پیشنهاد را قبول کرده در ماده سوم فقط بهمان سه شرط
 اول اکتفا میکنند .

ماده سوم - انتخاب کنندگان باید دارای
 شرایط ذیل باشند - اول تبعه ایران باشند -
 ۲- لا اقل بیست سال داشته باشند ۳ در حوزه انتخابیه
 متوطن یا لا اقل ۶ ماه قبل از موقع انتخاب در آنجا
 ساکن باشند .

نایب رئیس - مخالفی هست ؟

حاج آقا - در راپورت سابق چیزی که بود
 و حالا الغاء کرده اند فقط شرط چهارم بود که دارای
 ۱۵۰ تومان علاقه منگی یا سی و شش تومان عایدی
 سالیانه یا بیعش تومانی مالیات بده باشد و تمام این
 شرایطی شده بود بصوری ترتیب بود یعنی یکی از
 اینها را دارا باشند نه تمام را بنابراین اگر
 کسی دارای ۳۶ تومانی عایدی سالیانه نبود حق
 انتخاب نداشت بموجب راپورت سابق و هیچکس از
 کسانی که دارای کسب باشرف باشند در ایران خواه
 در شهر خواه در يك قصبه یا در يك دهی باشند نیست
 که دارای ۳۶ تومان عایدی سالیانه نباشد مگر
 کسیکه دارای کسب باشرف نباشد یا موقوفه
 دیگری باشد و در این يك مصلحت فوق العاده بود
 و در آن جلسه هم گفتگو شد که اگر بنا شود ماحق
 بدهیم بکسانی که تابع معاش دیگران هستند و معاش آنها
 و امور زندگانی آنها را دیگری متکفل است آنوقت
 بدیهی است که این آدمی که نه دارای صدو پنجاه
 تومان علاقه است نه دارا سی و شش تومان عایدی
 است بکلی رأیش تابع رأی آنکسی است که امر
 معاش او با او است و بالتصمیمه رأیش هم تابع رأی
 معاش دهنده او است آنوقت ما جلو این مضرت را
 چطور بگیریم با این ملاحظاتی که آرزویم عرض
 کردم و مخیر که - و بنهم عقید . کمسیون را گفتند
 و مذاقه کردند بنده میدانم که چه شده است که اینرا
 قبول نکرده اند و عرض کردم این سبب میشود که ما
 حق انتخاب بدهیم بکسانی که بالطبع رأی نمیتوانند
 بدهند و نفوذ شخصاً داخل انتخاب کردیم

بهبخت - حاصل اظهاراتی که آقای حاج آقا

در مخالفت الغاء این سه قید فرمودند یکی از این
 دو مسئله میشود که در انتخاب شرکت میکنند اشخاصی
 که یا دارای کسب باشرفانه هستند و یا اینکه تحت
 نفوذ دیگری هستند اولاً این را عرض میکنم که
 معاش و کسب بيشرف یقیناً عایدی بیش از سی و شش
 تومان سالیانه دارد دیگر آنکه اشخاصی که معاششان
 از کسب بيشرف است در نظامنامه بعد خواهید دید
 که اشخاص بيشرف خارج شده اند و معرجم شده اند
 از انتخابات و اما در خصوص نفوذ اشخاص نفوذ
 اشخاص هرگز از انتخابات برداشته نخواهد شد و
 این آرزوها نیست که درگاه سیاستور عالم مانده است
 و این نفوذ اشخاص در تمام ممالک تمدنه هم هست
 حتی نفوذ علمی هم هست بنا بر این لازم است خاطر
 آقایان را مسبوق کنم که شرایط دو قسم است یکی

شرایطی است که در ضمنی محقق موضوع است یعنی
 در ضمنی شخص را با رأی میکند یعنی شرط قابلیت
 است و یکی هم شرایط تکمیل است حالا آن شرایطی
 که ملاحظه فرموده اند در راپورت کمسیون قبلاً شده
 است شرایطی است که باید دارا باشد برای رأی
 دادن که تبعیت ایران و بیوغ باشد آنها را که
 ملاحظه فرمودند و اما آنچه شرایط تکمیل است
 خوبست بگذاریم برای منتخب بعد از اینکه معنوی
 شد که منتخب شخص صالحی باشد رأی دهندگان
 هر کسی میخواهند باشند بگذارید اینطور باشد
 بجهت اینکه هر چه توسعه انتخاب بیشتر باشد اهالی
 مملکت بیشتر علاقه پیدا خواهند کرد بان اساس
 حاضر بهمین جهت کمسیون رأی داد در الغای این
 شرط و آن شرایطی که هست کافی است شرایط محقق
 و موضوع است و آن شرایط تکمیل است و این هم
 که این شرایط محقق و موضوع را ملاحظه کنند
 و وظایف هیئت نظار است که در موقع تعرفه دادن
 اشخاصی که لایق هستند و معاینی در ایشان نمیکند
 که محقق است یا آنها تعرفه بدهند و الا این شرایط
 تکمیل را باید فقط برای منتخبین قرارداد .

نایب رئیس - کدام میکنم مذاکره در این

مواد خیلی شده است و مذاکره کافی شد و رجوع
 شد بکمسیون و کمسیون این راپورت را پیشنهاد
 کرده است حالا رأی میکنیم بر راپورت کمسیون
 آقایانیکه موافقت با راپورت کمسیون یعنی موافقت
 با حذف آن مواد رأی بدهند و آقایانیکه الغاء آن
 مواد را لازم میدانند رأی نمیدهند حالا آقایانیکه
 موافقت با راپورت کمسیون قیام نمایند (در این
 موقع بعضی اظهار داشتند که مذاکرات بقدر
 کفایت نشده) .

نایب رئیس - پس رأی میکنیم در کفایت

و عدم کفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را
 کافی میدانند قیام نمایند (اقلب قیام نمودند) .

نایب رئیس - معلوم شد که مذاکرات کافی

است حالا رأی میکنیم در راپورت کمسیون
 آقایانی که موافقت با حذف آن شرایط و راپورت
 کمسیون را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب
 قیام نمودند) .

نایب رئیس - با اکثریت راپورت کمسیون

تصویب شد فقره ثانیه راپورت خوانده میشود (بمبارت
 ذیل قرائت شد) .

در ماده چهار از فقره هفتم چند فقره پیشنهاد
 شده بود راجع بحریمیت مرتکبین قتل و سرقت
 و غیره و يك شرط از طرف آقای ارباب کبخسرو
 راجع بمقرعین سیاسی پیشنهاد شده بود که الحاق
 شود بالاخره کمسیون ماده منبوره را از فقره هشتم
 الی آخر بصورت ذیل تصویب نمود .

۸- مرتکبین قتل و سرقت و مقصرینیکه - موجب
 حدود قانونی اسلامی شده اند .

۹- مقصرین سیاسی که بر ضد حکومت و استقلال
 مملکت اقدام کرده اند

۱۰- اهل نظام بری و بحری پاستنای صاحب
 منصبان افغانی .

۱۱- مستخدمین امنیه و نظمه در محل خدمت

باقی نیست .
آقا سید حسن مدرس - آقایان خیلی فرمایشات فرمودند و بعضی آثار واقعی را با آثار ظاهری مخلوط فرمودند مقصود منصرفی که واقعاً با دولت مخالفت کرده اند این بزرگترین گناهی است که کرده اند ولیکن این مطلب را بدست اشخاصی که هیچ قانونی بجهت احراز این مطلب در دست ندارند نباید بدیم که مبدا بواسطه آن در بعضی موارد سوء رفتاری بشود که شاید هیچک از وکلاء راضی نباشند بنده عقیده ام اینستکه اگر آقایان صلاح بدانند خوب است تعوی رفتار کنند که خودمان را تقلیل نکنیم تکثیر بکنیم اقل دسته دسته بشهادت از خودمان جدا نکنیم بواسطه اینکه اگر دسته دسته از خودمان جدا بکنیم کم میشویم ان کان ولاید خوب است این شرط را در منتخب قرار بدیم و منتخب را که فرمودند دائره اش را باین ضیق نکیریم که اسباب گفتگو نشود حالا خود دانید .
ذکاء الملک - در منتخب این شرط است ولی در منتخب هم گویا لازم باشد علاوه اینرا میفرمائید سوء استعمال شود باین عبارتی که اینجا نوشته شده است سوء استعمال نمیشود مع ذلك يك لفظ دیگر هم میخواهد اضافه بکنیم که دیگر جای هیچگونه شبهه نباشد و آن لفظ این باشد که بجای برضد اساس حکومت ملی و استقلال مملکت اقدام کرده اند (قیام و اقدام کرده اند) بنویسیم بجهت اینکه کسی را که گفتند قیام کرده است همه کسی میدانند که قیام کرده است اگر قیام نکرده باشد که نمیتوانند بگویند قیام کرده است و شاید يك کسی بنده را بگوید مرتجع اتوقت بنده محروم میشوم از حق انتخاب ؟ اینطور نیست بعلاوه ما نگفتیم اگر کسی مرتجع است حق انتخاب ندارد مرتجع هم شاید حق انتخاب داشته باشد ما گفتیم مرتجعی که قیام کرده باشند برضد حکومت ملی حق انتخاب ندارند اما مقصود سیاسی که آقای حاج شیخ الرئیس فرمودند گویا در واقع موافق بودند که فرمودند اهمیتش در ممالک دیگر بطوری است که خیلی بآنها مجازاتهای سخت میدهند و بنگه آنها را اعدام میکنند صحیح است اینها است ولی هر گاه يك مقصود سیاسی است و اعدام نشده است اقلاً باید از اینگونه حقوق محروم باشد و خیلی مجازات شدید دارد و مجازات آنها وقتی است که آنها را اعدام کنند و وقتیکه آنها را اعدام کردند سلب حق انتخاب هم از آنها میشود .
نایب رئیس - گویا مذاکرات کافی باشد (کافی دانستند) دو فقره اصلاح عاجل را شده است خواننده می شود :
اول - از طرف آقای حاج سید ابراهیم بنده پیشنهاد میکنم فقره نهم اینطور نوشته شود اشخاصیکه ثابت و محقق شده باشد که علناً برضد حکومت ملی اقدام کرده اند .
حاج سید ابراهیم - اجازه فرمائید عرض دارم .
نایب رئیس - مذاکرات کافی شد و پیشنهاد هم پس گرفته شد در پیشنهاد پس گرفته میخواهد ۱۰ - اهل نظام بری و بحری با استثنای صاحب منصبان اقتضاری .

لواء الدوله - بنده در خصوص جزو دهم و یازدهم مخالفم و تقاضایم کرده ام که تجزیه شود و پیشنهادی کرده ام در باب جزو دهم بخوانند .
ذکاء الملک - اشکالیکه میفرمائید برای اینست واقفاً بستند بری و بحری احتمال ذهنی می رود این جزو را بحری بفرمانند و بنویسند اشخاصیکه بواسطه شغل و مقام خود از انتخاب کردن محرومند .
نایب رئیس - در این باب آقای معزز الملک هم يك پیشنهادی کرده اند خواننده میشود (پیشنهاد آقای معزز الملک باین مضمون قرائت گردید) .
کسانیکه بواسطه شغل و مقام خود از انتخاب کردن محرومند (۱) اهل نظام بری و بحری با استثنای صاحب منصبان اقتضاری .
نایب رئیس - این ماده علیحدہ نوشته خواهد شد .
ذکاء الملک - حالا اینرا يك ماده علیحدہ هم میتوان کرد ولی باین ترتیب که نوشته شد لازم نیست که ماده علیحدہ بشود جزو این باشد چیزی ندارد .
معزز الملک اشخاصیکه جزو نظام هستند در يك ماده دیگر نوشته شود بهتر است (فقره یازدهم باین عبارت قرائت شد)
۱۱ - مستخدمین امنیه و نظمیہ در محل خدمت (گفتند این فقره جزء نظام و فقره دهم شود بهتر است - مجدداً فقرات دهم و یازدهم قرائت شد)
نایب رئیس - حالا که پیشنهاد شده است که تجزیه شود .

آقا میرزا احمد - در شور اول بنده سئوالی در فقره یازدهم کردم که مراد از مستخدمین نظمیہ و امنیه کلیه مستخدمین هستند حتی ثبات و ضباط یا همان قسمت مستخدمین نظامی هستند فرمودند مراد نظامیان هستند و این هیچ قیدی ندارد خوب است قیدی اضافه شود که آنها از انتخاب محروم نشوند .

ذکاء الملک - گمان نمیکند که این لفظ مستخدمین نظمیہ اشتباه بشود بدقت دار و ثبات و منشی وغیره .
معزز الملک - بنویسند صاحب منصبان و افراد نظمیہ و امنیه بهتر است (ایضاً فقره مزبور به مضمون ذیل قرائت شد)
کسانیکه بواسطه شغل و مقام خود از انتخاب شدن محروم هستند (اول) اهل نظام بری و بحری با استثنای صاحب منصبان اقتضاری ۲ - صاحب منصبان و افراد نظمیہ و امنیه در محل خدمت .

ذکاء الملک - بنده از آقایان استدعا میکنم که پیشنهاد خود را مسترد بکنند زیرا همان قیامی که بنده عرض کردم خیلی بهتر است .
آقا میرزا ابراهیم - بنده پس میگیرم **حاج سید ابراهیم** اجازه فرمائید آنرا بورت جزو نهم را بخوانند اگر دیدم کافیست پس میگیرم (جزو نهم مجدداً قرائت شد)
حاج سید ابراهیم - پس میگیرم ولی همان قیامت کافی است اقدام لازم ندارد .

محمد هاشم میرزا - اجازه فرمائید عرض دارم .
نایب رئیس - مذاکرات کافی شد و پیشنهاد هم پس گرفته شد در پیشنهاد پس گرفته میخواهد ۱۰ - اهل نظام بری و بحری با استثنای صاحب منصبان اقتضاری .

قتل و سرقت و سایر مقصرین که مستوجب حدود قانونی اسلامی شده اند ۹ مقصرین سیاسی که برضد حکومت ملی و استقلال مملکت قیام و اقدام کرده اند .
(پیشنهادی بمضمون ذیل از آقای حاج شیخ اسدالله قرائت شد)
بنده تقاضا میکنم که فقرات ماده چهارم تجزیه شود و رای در تمام فقرات سوا گرفته شود .

نایب رئیس - آقای لواء الدوله هم يك پیشنهادی کرده اند که جزء دهم و یازدهم تجزیه شود يك ماده العاقبه هم پیشنهاد کرده اند که فقره دهم است خواننده میشود .
(ماده العاقبه باین عبارت ذیل قرائت شد)
جزو دهم - متجاهرین بفسق که معروف بفسق میباشد .

لواء الدوله - همچو عقیده بنده است و گویا کسی جلو عقیده کسی را نتواند بگیرد بنده عرض میکنم که اینجا مملکت اسلامی است آن آقایانیکه جواب خواهد داد که این مسئله نمیشود عرض میکنم که درصورتیکه عبور میکنید از خیابان لاله زار تشریف ببرند آن حجراتی که بالای آنها نوشته اند میبماند خانه عمومی و در آنجا میروند علی سادات شرب میکنند این شخص را که در آنجا اینکار را میکنند او دیگر هیچ وقت بدرد ملت نمی خورد و بنده متجاهر بفسق را بدآ صلاح نمیدانم (از طرف غالب تکذیب شد)

نایب رئیس - اینکه فرمودند تکذیب میکنم و چنین چیزی نیست .
ذکاء الملک - بنده هم تکذیب میکنم و قابل مذاکره نمیدانم .

نایب رئیس - رای میگیریم در این جزئی که آقای لواء الدوله پیشنهاد کرده اند آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام نمایند (معدود قلبی قیام نمودند)
نایب رئیس - حالا ماده چهارم خواننده میشود و با تجزیه رای میگیریم (مجدداً جزء اول خواننده شد)

نایب رئیس - هر يك از آقایان جزء اول را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد جزء دوم خواننده شد .
نایب رئیس - هر يك از آقایان جزء دوم را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام کردند)
نایب رئیس - تصویب شد جزء سیم (جزء سیم خواننده شد)

نایب رئیس - هر يك از آقایان جزء سیم را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام کردند)
نایب رئیس - تصویب شد جزء چهارم (جزء چهارم خواننده شد)
نایب رئیس - هر يك از آقایان جزء چهارم را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد جزء پنجم (جزء پنجم خواننده شد)

نایب رئیس - هر يك از آقایان جزء پنجم را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد جزو ۶ (جزو ششم خواننده شد)

نایب رئیس - هر يك از آقایان جزو ششم را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد جزء هفتم (جزء هفتم خواننده شد)
نایب رئیس - هر يك از آقایان تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد حالا رای میگیریم بتمام ماده چهارم آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد ماده (۵)
ذکاء الملک - ماده (۵) رای گرفته شد)
نایب رئیس - ماده العاقبه است بعد خودتان ماده بندی را معین کنید و باره خواننده میشود (خواننده شد) .
ماده ۵ - کسانیکه بواسطه شغل و مقام خود از انتخاب کردن محروم اند .
۱ - اهل نظام بری و بحری با استثنای صاحب منصبان اقتضاری .
۲ - صاحب منصبان و افراد نظمیہ و امنیه در محل خدمت .

نایب رئیس - هر يك از آقایان تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد (فقره سیم بمضمون ذیل خواننده شد)
۳ - در فقرات هفتم و هشتم از ماده ششم راجع بعدم انتخاب مقصرین و مردمان فاقد العقیده پیشنهاد هائی شده بود که کمیسیون تصویب نموده بصورت ذیل راپورت میدهد .
(شش فقره اول این ماده در مجلس رای داده شده است)
۷ - مرتکبین قتل و سرقت و سایر مقصرین که مستوجب حدود قانونی اسلامی شده اند .
۸ - اشخاص متجاهر بفسق و فاسدالعقیده در دین اسلام .
۹ - مقصرین سیاسی که برضد اساس حکومت ملی و استقلال مملکت قیام و اقدام کرده اند .

نایب رئیس - در ماده ششم تقاضا شده بود که تجزیه شود شد تا فقره ششم رای گرفته شد فقره هفتم و هشتم مانند یعنی دو فقره رجوع شده بود بکمیسیون و يك فقره هم الحاق شده است که حالا سه فقره است در یکی یکی مذاکره میشود حالا فقره هفتم خواننده میشود مذاکره میکنیم (مجدداً خواننده شد)
حاج آقا - بنده در شرایط منتخبین عرض کردم حالا در شرایط منتخبین هم مکرر میکنم اگرچه جواب داده میشد در بعضی اشکالات بنده که باید در امر انتخاب توسعه داد و منتخب هر چه توسعه اش زیادتیر باشد بهتر است بنده نفهمیدم که پس سایر شرایط را چرا کردند خوب بود هیچ شرط برایش قرار ندهند ولی حالا در منتخب است و البته لایق امانت و مداخله در امور بلک هشتا اجتماعیه آن کسی است که از هر حیث در مملکت و در نظر هیئت

نایب رئیس - این را پیشنهاد کنید .
آقا سید حسن اردبیلی - نمیدانم اشخاصیکه میخوانند اظهار مخالفت بکنند رای این قیده مقصودشان چیست یعنی کسیکه میخواهد منتخب بشود باید فاقد این شرط باشد یعنی کسیکه مرتکب قتل و سرقت هم شده باشد میشود انتخاب کرد این که قابل مذاکره نیست که باید پیشنهاد شود و گمان میکنم که ما این قدر که مذاکره میکنیم این قدر قابل مذاکره نیست .
(فقره هشتم مجدداً قرائت شد)
حاج آقا - این ماده وقتیکه ارجاع بکمیسیون شد فقط از یک نقطه نظری بود در این عبارتیکه اینجا نوشته است که اشخاصیکه خروجشان از دین حنیف اسلام در حضور یکی از حکام شرع جامع شرایط نبوت رسیده باشد چون دیدیم این جمله هجوت مصلان پیدا نمیکند و بنا بر این عبارت

اجتماعیه دارای اخلاق و صفات و ملکات پسندیده باشد اگر بنا باشد که اشخاص که معروف بارتکاب قتل و سرقت و سایر چیز های دیگر که امثال قتل و سرقت است هستند و آقایان همه میدانند که در بلاد ایران هزارا از این نمره اشخاص هستند که معروفند بقتل و سرقت و سایر اخلاق زوفیه این قبیل اشخاص را اگر قید نکنیم که از این حق محروم باشند بنده نمیدانم بچه ملاحظه است و خیلی تعجب دارم بواسطه این که يك وقت میفرمائید که معروفین بقتل و سرقت را اگر قیتیم از حقوق انتخاب محروم شوند از حقوق خیلی ها کاسته میشود مثل این که در منتخب بودن میگفتند و اینجا گذشت این حرف اگرچه منطقی نبود ولی در منتخب شدن هر قدر ما تضییق کنیم که اشخاص خیلی صحیح درست منتخب شوند که در مجلس شورای ملی بنشینند و گفتگو کنند در امور مردم و رای بدهند بهتر خواهد بود اگر میفرمائید در مملکت اگر کسی معروف بقتل و سرقت شده است باید ثابت بشود و اگر ثابت بشود او را خارج کرده ایم عرض میکنم مملکت هستند کدام را بمعکله برده و معاکسه کرده اند و ثابت شده است که قاتل یا سارق است بنده وجدان آقایان را شاهد میطلبم که در ولایات و اطراف و همچنین در خود پایتخت چقدر اشخاص را میشناسند که معروفند متین اند باین کشفشان این گونه حرکات است و شاید این نسبت را هم آنها میدهند و بین همه مهربان است ولی يك مدعی العمومی نرفته است در يك محکمه که ثابت کند قتل او را با آن ترتیباتیکه برای نبوتش در يك محکمه شرعی لازم است فراهم نبوده یا بواسطه تمکن طرف و یا بواسطه این که طرفی نداشته ای حال این گونه اشخاص در مملکت داریم که معروف بقتل و سرقت اند و همه هم آنها را بهترین صفت میشناسند و این قید هم در راپورت اول کمیسیون بوده است و حالا از این راپورت ثانوی برداشته شده است و بنده تقاضا میکنم که اینقید را دو مرتبه بر آن بیفزائید و بطوریکه در راپورت اولیه کمیسیون بوده است و مقصود اینستکه مستوجب مجازات قانونی اسلامی شده اند و معروفین بقتل و سرقت و امثال آن همان طور رای بگیرند تا اینکه ما از این محظور هم تقاضی جسته باشیم و اشکال نداشته باشیم .
نایب رئیس - این را پیشنهاد کنید .
آقا سید حسن اردبیلی - نمیدانم اشخاصیکه میخوانند اظهار مخالفت بکنند رای این قیده مقصودشان چیست یعنی کسیکه میخواهد منتخب بشود باید فاقد این شرط باشد یعنی کسیکه مرتکب قتل و سرقت هم شده باشد میشود انتخاب کرد این که قابل مذاکره نیست که باید پیشنهاد شود و گمان میکنم که ما این قدر که مذاکره میکنیم این قدر قابل مذاکره نیست .
(فقره هشتم مجدداً قرائت شد)
حاج آقا - این ماده وقتیکه ارجاع بکمیسیون شد فقط از یک نقطه نظری بود در این عبارتیکه اینجا نوشته است که اشخاصیکه خروجشان از دین حنیف اسلام در حضور یکی از حکام شرع جامع شرایط نبوت رسیده باشد چون دیدیم این جمله هجوت مصلان پیدا نمیکند و بنا بر این عبارت

حاج شیخولی خراسانی - امورات مشروطیت شخصیت برنمیدارد امورات مشروطیت تهدید بر نمیدارد آن روزیکه بنده تنها بودم در مقابل استبداد ایستادم و داخل مشروطیت شدم و دل از جان شستم و با استبداد مقابله کردم و نترسیدم تا اینکه یک نفر شارلاتانی بیاید پیشنهاد بکند آدم بفرستد و مرا تهدید بکند که تو چرا در کمیسیون بودی مخالفت نمودی و مخارج تحصیل و مسافرت مرا رد کردی من از فلان فرقه هستم (گفته شد اینطور نیست) و چنین و چنان میکنم این تصور مشروطیت بدر ما نیخورد بنده مخالف با تصویب این وجه .

دکتر عالی خان - گمان میکنم شبهه باشد در اینکه این مملکت یک اندازه باشخاص تحصیل کرده محتاج است و سابق هم در مجلس رأی دادیم که سی نفر شاگرد برود در اروپا تحصیل بکند و بنده نمیدانم که اگر ۳۱ نفر بشود چه ضرری خواهد داشت و جهة این همه ضدت با (۳۱) نفر بودن چیست و در صورتیکه این شخص هم برود تکمیل تحصیلات خودش را بکند چه ضرر دارد که از طرف دولت یک مساعدتی با او بشود گمان میکنم که این قدر ضدت فایده نداشته باشد و ضرری بر آن مرتب نیست مخصوصاً که این شخص هم متمهد میشود که بعد از اتمام تحصیل مستخدم دولت بشود بنده گمان میکنم که این شخص خیلی لایق است و سزاوار است که این وجه تصویب بشود که برود تحصیل را بکند و گمان میکنم تحصیل هم آن قدر طول نخواهد کشید برای این که خیلی زحمت کشیده است و تحصیل او زود تمام خواهد شد و حساب آقایان رأی میدهند که امروز این مسئله بگذرد .

نایب رئیس - گمان میکنم مذاکرات کافی است .

ارباب کیخسرو - آن لایحه وزارت معارف که خوانده شد و عنوان داشت هم عنوان آمریکا هم اروپا بنده میخواهم بدانم که بکجا می رود چون نمیشود در دوجا رفت خواستم بدانم .

نایب رئیس - لایحه وزارت معارف دو مرتبه خوانده میشود . (لایحه مزبور در ثانی قرائت شد)

ارباب کیخسرو - آن عرض که بنده کردم در عنوان بود نه در ماده در صورتیکه در ماده اینطور نوشته شده است دیگر عرضی ندارم .

نایب رئیس - گمان میکنم مذاکرات کافی باشد رأی میگیریم در راپورت کمیسیون بودجه که ششصد تومان سالیانه مخارج تحصیل مترجم نظام را در آمریکا رد کرده است هر یک از آقایان که باین راپورت موافقت ندارند ورقه سفید و هر یک که مخالفند و تصویب میکنند مخارج تحصیل و مسافرت مترجم نظام را ورقه آبی خواهند داد (اوراق رأی اخذ و آقای حاج میرزا رضا خان بنده ذیل شماره نمودند ورقه سفید (۹) ورقه آبی (۴۰))

نایب رئیس - با اکثریت ۴۰ رأی از ۶۷ نفر نمایندگان حاضر راپورت کمیسیون بودجه رد شد

و ۶۰۰ تومان مخارج تحصیل و یک صد و بیست تومان خرج مسافرت مترجم نظام به آمریکا تصویب شد .

نایب رئیس - آقای ادیب التجار پیشنهادی کرده اند دارای دو ماده و ۴۱ نفر از آقایان امضاء نموده اند آن طرح را و بنام ریاست داده اند و از مقام ریاست هم راجع کرده اند بکمیسیون متکرات ولی همه روزه ایشان یادآوری میکنند و مخصوصاً امروز کتباً تقاضا کرده اند و جماعتی هم مساعدت کرده اند با ایشان که بدون رجوع کمیسیون متکرات مطرح شور شود حالا اگر مجلس تصویب میکند که بدون رجوع بکمیسیون متکرات در جلسه آتی مطرح شود و اگر رأی ندهند باشد از کمیسیون برگردد حالا رأی میگیریم بدون مذاکره (گفتند که آن راجع بچه چیز است)

نایب رئیس - عرض کردم راجع بکمیسیون متکرات شده است دو ماده است که راجع بحقوق اشخاصی است که ضدت با سلطنت مشروطه کرده اند هر یک از آقایان که موافق هستند که بمانند راپورت از کمیسیون متکرات بیاید و همینطور در مجلس مطرح شود قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - با اکثریت تصویب شد -

دستور جلسه روز شنبه ۲۷ سه ساعت بطروب مانده بقیه شور قانون انتخابات راپورت کمیسیون فواید عامه راجع بجزیره هرمز - طرح قانونی آقای ادیب التجار راپورت کمیسیون بودجه راجع بحقوق غلامعلی خان وقتق الله خان مجاهد

حاج سید ابراهیم - یکبار دیگر عرض میکنم که دوره تقنینیه و کلاه نزدیک با ختم است و حالا هم بیست و دو سه روز بیشتر نمانده و باید قانون انتخابات بیرون بیاید و در این ایام اعلان انتخاب شود که مردم زودتر بتوانند انتخابات بکنند تا امیدوار باشیم باینکه زودتر مجلس افتتاح خواهد شد و تا راپورت کمیسیون نظامنامه تمام نشود نباید داخل در مذاکرات دیگر بشویم ولی باز مبینیم هر روز قدری از انتخابات خوانده میشود قدری هم از وقت مجلس صرف کار دیگری میشود از این جهة بنده مخالفم باینکه غیر از انتخابات چیز دیگر مطرح و جزء دستور شود .

نایب رئیس - همینطور است که میفرمائید ولی راپورتی که از کمیسیون برگشته بود همین ۳ ماده بود که امروزه مذاکره شد معلوم است بعد از این که هر چه از کمیسیون برسد مطرح شود میشود و از سایر مطالب مقدم داشته میشود .

آقای میرزا احمد - بنده این عرض را که میکنم مکرر یادآوری شده است و تا حال اثری از آن ظاهر نشده است قانون شرکتهای است که بهترین قانونی بود که میخواست وضع بشود برای این مملکت خیلی فایده داشت و شور اول آن شده است و باینکه دوره ما نزدیک با ختم است رفته است بکمیسیون و هنوز برگشته است حالا اگر از کمیسیون برگشته است که در جلسه بعد از این جلسه قرار بدهند که بیاید بمجلس و اگر برگشته است خوب است آقای مخبر کمیسیون بیان فرمایند که چرا بر نمیگردد و در سیه چال افتاده است .

نایب رئیس - امروز مطالبه شد و قرار شد که بعد از قانون انتخابات جزء دستور شود آقای دهخوارقانی توضیحی داشتند .

ارباب کیخسرو - عده کافی نیست که در دستور مذاکره بشود

دهخوارقانی - هر کس میخواهد تشریف ببرد ببرد بنده عرایضم را یک نفر هم باشد میکند چون در یک فقره از عرایض بنده گمان میکنم با آقای امام جمعه یک سوء تفاهمی روی داده است لهذا میخواهم آن سوء تفاهم و سوء ظنی را کاشده رفع کنم بنده چون عرض کردم که در این مملکت مسلمین فرق مختلفه و طوایف هستند و البته مجلس هم نماینده اهل این مملکت است و در مجلس هم ممکن است موجود باشد و عرض کردم عقیده صحیحه که همه فرق جمع شوند بگویند که فلان عقیده صحیح است در اسلام نمیتوانند پیدا بکنند امام جمعه در اینجا اظهار داشتند که ما بآن کسانی که همه عقاید را صحیح میدانند همراه نیستیم البته هم عقیده صحیحه وهم فاسد بنده چنین چیزی عرض نکردم بنده خودم بتمام آنچه که سیدالانبیاء آورده است معتقد و متشرفم ولی عرضم این بود که جمیع اهل مملکت نمیتوانند یک عقیده صحیح را معین و مسلم کنند که بگویند عقیده صحیحه این است در اسلام معتزله است اناعشری است صوفیه است شیخیه است مشرعه است البته هر کدام از این طوایف عقیده دیگری را فاسد میدانند پس وقتی که گفته شد معروف بفساد عقیده باشد هر یکی از آنها پیش دیگری معروف بفساد عقیده است هیچ یک از آنها نباید از دیگران و کیل انتخاب کنند اگر در قوانین اینچور قید ذکر شود مسلماً اسباب تولید اختلافات خواهد شد و این خود یک درایت برای فساد بزرگ در مملکت که باز میشود (مجلس یک ساعت از شب گذشته ختم شد .)

جلسه ۴۱۰
صورت مشروح روز شنبه ۲۵ شهر شوال المکرم ۱۳۲۹
نایب رئیس آقای میرزا مرتضی قلیخان دو ساعت و سه ربع قبل از غروب بمقام ریاست مجلس کرده و پس از یک ربع مجلس رسماً افتتاح شد . صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۵ آقای آغامیرزا رضا خان قرائت نمود .
غائبین جلسه قبل : آقایان میرزا علی اکبرخان و آقا سید محمد باقر ادیب بدون اجازه و آقای مددالدوله ۳۰ دقیقه از وقت مقرر تأخیر در حضور نمودند .
نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی نیست ؟
آقای میرزا داودخان - اینکه اینجا نوشته شده است ۶ تومان در حق مادر میرزا جواد اینطور نیست ۳ تومان در حق برادر میرزا جواد ۳ تومان هم در حق مادر میرزا جواد است .
نایب رئیس - دیگر ملاحظه نیست (گفتند خیر) - صورت مجلس تصویب شد جزو ۸ از ماده (۷) (۶ سابق) که بکمیسیون رجوع شده بود راپورتش رسیده و اصلاحی کرده اند خوانده میشود (بعضیون ذیل قرائت شد)